

Československý týdeník-Evropské vydání Tschechoslovakische Wochenzeitung-Europäische Ausgabe

AMERICKÉ LISTY: Vychází každý pátek • Vydává a tiskne: Universum
Sokol Publ. • Vedoucí redaktor: Josef Martínek • Evropský redaktor:
Miroslav Fišera • Adresa redakce: AL, Postfach 3, 8027 Zürich
Roční předplatné S. Fr. 50.00.

AMERICKÉ LISTY: Erscheint jeden Freitag • Herausgeber: Universum
Sokol, Publ. Chefredakteur: Josef Martínek • Redakteur für Europa:
Miroslav Fišera • Anschrift der Redaktion: AL, Postfach 3,
8027 Zürich • Abonnement: S. Fr. 50.00 (jährlich).

GEGRÜNDET 1874 (New Yorkské Listy) • MONTAG, den 18. FEBRUAR 1974 • POSTFACH, 3 8027 ZÜRICH, (SCHWEIZ) Nr. 7. • PREIS S. FR. 1.00

S čím souhlasíme

VĚTŠINOU BUBLINY

Kdykoli se tvrdí, že se děje něco nového a dobrého, otázka by měla znít: Jak to měříte? Bude mnoho příležitostí pro tuto otázku.

Rusové tvrdí, že poslední události samy o sobě znamenají skutečnou změnu situace: podle módních frází je studená válka u konce, napětí se zmírnilo, nastala éra uvolnění. Jsme svědky toho, že se tyto fráze nekriticky opakují v mnoha novinách a televizních stanicích západního světa. Potíž je, že současná vyjednávání sotva dodávají této domněnce reálný obsah. Jednání bezpečnostní konference podle vši pravděpodobnosti nezlepší životní podmínky lidí ve východní Evropě, ale posílí mnoho lidí v západní Evropě v domněnku, že si mohou dovolit vydávat na svou obranu méně peněz. Tato domněnka může vést k tomu, že velice pravděpodobným výsledkem jednání o snížení stavu vojsk bude částečné a jednostranné odzbrojení Západu.

Zdá se, že evropská konference porodí dvě zvláštní myši. První myš bude zásadní prohlášení, jak se evropské státy mají k sobě chovat, a dvě či tři věty v něm teoreticky zakážou Rusku, aby se na některé východoevropské zemi dopustilo toho, čeho se dopustilo na Československu v roce 1968. Slabost věci je v tom, že Rusko sotva dovolí, aby mu stál v cestě kus papíru, bude-li se domnívat, že je zapotřebí další podobný krok jako v Československu. Druhou myš bude formule, že by měl být větší pohyb lidí a myšlenek mezi oběma částmi Evropy. Tato druhá myš bude asi těžce handicapována dodatkem, který ji má být podle ruského návrhu přivázán k ocasu a ve kterém se říká, že každá svoboda pohybu navíc musí být v souladu se "zákony a zvyklostmi" země, které se týká. Zvyklosti ve východní Evropě jsou velice dobře známy.

Samozřejmě, že konference prohlásí, že rozšíření obchodu by byla dobrá věc; ale hlavní překážkou rozšíření obchodu je to, že komunistický průmysl nevyrobí mnohé věci, které lidé na Západě chtějí kupovat. Konference také může rozhodnout, že ustaví stálý výbor, který "bude pokračovat v práci", což Rusové budou moci označovat za počátek celoevropské-

ho bezpečnostního systému, v jehož rámci se dá bezpečně odstranit NATO. Je zřejmé, že hlavním činem konference bude neonová reklama, postavená na prázdném místě. Na západní straně tato reklama bude oznamovat sovětské poselství, že si můžeme dopřát úlevu; a bude zakrývat, že za ní nic není.

V celé západní Evropě se bude pocítovat tlak, aby se snížily rozpočty na obranu a zrušila povinná vojenská služba. Podobné přání může být i ve východní Evropě, ale komunistické vlády se nemusejí bát prázkumu veřejného mínění a příštích voleb. V roce 1974 nebo 1975 to může mít za následek, že proti menší západní vojenské síle bude stát poměrně ještě větší vojenská síla Východu.

A tak se může stát, že pokud zlepšit poměry ve východní Evropě bez oslabení bezpečnosti západní Evropy skončí téměř přesně opačným výsledkem. Budou-li západoevropské země cítit, že jsou vojensky slabší, než byly dříve, a že byly zmařeny jejich dřívější velké naděje na liberalizaci východní Evropy, budou tím méně odolnější, až Rusku předloží další návrhy. Je ovšem velice nepravděpodobné, že Rusové pomýšlejí na invazi západní Evropy. Ale je zřejmé, že ruská schopnost provést invazi, založená na pravděpodobně rostoucí převaze vojenských sil, změni postoj západní Evropy k Rusku. Zde se ukáže, co znamená jednat z pozice síly. Západ učiní dobře, nedá-li se osádit představou, že jednat už znamená mít úspěch. Měl by si položit vážné otázky. Co chceme? Jak toho dosáhneme? Jak měříme stupeň svého úspěchu? Vše ostatní jsou bubliny v číších diplomatického sektu.

Economist, Londýn

PŘEVÁHA V POČTU, PŘEVÁHA VE ZBRANÍCH

Pro každého, kdo si dělá starosti s bezpečností svobodného světa, je pochmurným čtením bilance, kterou sestavil západoněmecký úřad pro otázky obrany a která porovnává sílu konvenčních armád varšavského paktu a atlantického společenství.

Sovětský blok má značnou převahu v počtu jednotek, ve výzbroji, v letadlech a v lo-

(Pokrač. na str. 7)

SOLŽENICYNNOVA SLÁVA A MELANCHOLIE

Ferdinand Peroutka

Místo aby hledal kompromis, Alexander Solženicyn spíše stupňuje svůj boj se sovětskou vládou. Odmitá emigrovat, zůstává uvnitř Ruska, obklíčen se všech stran. Vzduchu mocí, která už ukázala, že dovede lámat vůli celých národů. Jaké jsou jeho síly — mimo tu sílu, která je v odhodlanosti?

Nobelův komitét věděl — proč mu udělil svou cenu za zásluhy literární. Může to sloužit i jako úrůlek, jaký za starých časů mívával vzbouřenecký, když uprchl do chrámu. Sověty uzavřely s některými demokratickými státy výslovnou a s jinými tichou dohodu, že společně budou usilovat o "změnu atmosféry", o sblížení a mír. Demokratické státy daly najevo, že by jim bylo příjemno — kdyby do této dohody bylo pojmato více svobody v komunistických zemích, na začátku to vypadalo jako jejich podmínka. V této atmosféře by bylo nevhodno nositele Nobelovy ceny zavřít do blá.

zince nebo ho nějakým způsobem zahubit. Sověty potřebují nějaký čas, aby si rozmýšlely, co dělat. Už si to mohou nad literaturou, mohou zakázat knihu tisknout, a jsou už svrchovanými pány nad knihami vytištěnými a vydanými, mohou je odstranit z knihoven i domácností, spálit je nebo hodit do řeky. Podle některých zpráv z Moskvy se tam uvažuje o doplnku k tomuto stavu. Solženicynovy rukopisy až dosud se dostávaly na západ — "mými cestami" řekl jednou — a tam byly publikovány. Nový sovětský tiskový zákon by učinil tomuto nešvaru přítrž. Zdá se, že je v úmyslu dát státu moc i nad rukopisy, které ještě leží v spisovatelově zásuvce, prohlásit je za majetek státu. Jestliže by se tak stalo, spisovatel by svůj výtvar ani nesměl poslat za hranice, neboť to by se rovnalo odcizení státního majetku, ani by jej bez dovolení nesměl nikomu

předčítat neboť to by se rovnalo poškození státního majetku. Tím případ Solženicyn by byl vyřízen, nemohl by už vládu něčím sužovat. Cizina by k tomu musila mlčet, neboť byl by to sovětský zákon, a jak známo — nevmešujte se do našich vnitřních záležitostí, do našich zvyků a tak dále. Je možno tuto ideu vypracovat do ještě větší dokonalosti, již si dovolueme přednést. Spisovatelům není možno důvěřovat, vždy jsou schopni úskoku, mohli by rukopis zakopat na zahradě nebo odnést k známým. Tomu by se zabránilo, kdyby spisovatelům bylo odebráno zásadní právo na pera a tužky, kdyby jim byly vzaty. Tu pak každý den ráno by vládní zřízenec půjčil spisovateli pero a tužku na určitý počet hodin, večer by spočítal počet napsaných stránek a sepsal o tom protokol, jak se sluší, když jde o státní majetek, a s perem a tužkou by odešel. Tak vět-

(Pokrac. na straně 3)

Nezajímavé zázraky

Ve vši tichosti se na matičku Země vrátili tři američtí astronauti, kteří po dobu 84 dnů, jedné hodiny a šestnácti minut dleli ve vesmíru, v orbitální laboratoři, kroužící okolo naší planety v beztlaké výšce 270tí mil. Tento třetí "výlet" ze série Apollo byl zdaleka nejpłodnější. Astronauti — Gerald P. Carr, William R. Pogue a Dr. Edward G. Gibson přivezli tisíce snímků Slunce, Země i slavné Kohoutkovy komety. Přes dlouhý pobyt ve vesmíru se trojice pozemským podmínkám fyzicky adaptovala rychleji a lépe než jejich vesmírní a měsíční kolegové před nimi. Jak to vyjádřil ředitel projektu Skylab Schneider: "Dokázali jsme — že pro člověka anebo stroj neexistuje ve Vesmíru nic nemožného . . ."

Let to byl veskrze rekordní. Nejen svým víc nežli dvánáctitýdenním trváním. Přinesl nejdelší vesmírnou "procházku": Carr a Pogue ztrávili pětadvacátého prosince v prostoru sedm hodin a jednu minutu. Byl ze všech nejdelší — 34.5 milionů mil, což se rovná sedmdesátí cestám k Měsíci. Laboratoř obletěla Zemi 1,214 krát . . . Vesmírná trojice zkonsumovala sedmset kilogramů potravin a vypila 187 galonů vody. Každý ten vesmírný den byl zázrak lidského ducha, lidské techniky, přesněji amerického ducha a americké techniky. A celý let byl událostí století. Jak to tedy, že zprávy o něm se schovávaly na nedůležitých stránkách amerických novin a v americké televizi jsme o něm málem neslyšeli? Jak to, že přistání posádky na hladině Tichého oceánu

jsme na obrazovce vůbec neviděli? Patrně za všechny — kdož jsou za to odpovědní prohlásil přední televizní komentátor, že "to americkou veřejnost nezajímá . . ." A nenechal posluchače a diváky na pochybách o tom, co

(Pokrač. na str. 6)

Na svobodě!

V době uzávěrky AL víme jen o málo víc než holý avšak nejvýznamnější fakt, že 24 hodin poté, co byl v Moskvě zatčen sovětskou policií, objevil se Alexander Solženicyn ve Frankfurtu nad Mohanem. Příště přineseme o celém případu podrobnosti.

O ČESKOSLOVENSKU

JEDNÁNÍ S USA

V pražském Černínském paláci proběhlo další jednání mezi delegací Československa a USA o smluvní úpravě vědecko-technických a kulturních styků. Jiné delegace jednaly zároveň o otázkách majetkoprávních.

Operační pracoviště

V Institutu klinické a experimentální medicíny v Praze — Krčí bylo otevřeno nové — čtyřsálové operační pracoviště, které má sloužit pro náročné výkony kardiovaskulární, t.j. pro operace oběhového ústrojí a při transplantaci ledvin. Operační prostory jsou vybaveny přetlakovou klimatizací — světelné zdroje jsou bezestinné, s tepelnými filtry.

Instalace probošta

Do úřadu byl slavnostně uveden probošt vyšehradské kolegiální kapituly v Praze, její dosavadní kanovník prof. dr. Josef Beneš. Instalaci provedl apoštolský administrátor pražský biskup dr. František Tomášek. Přítomni byli olomoucký biskup Vrana, pravoslavný metropolita pražský Dorotej a představitelé státních církevních úřadů. Jmenováním probošta a čtyř kanovníků je tak po delší době obnovována historicky významná vyšehradská kapitula.

Soud kvůli pašování

Obvodní soud v Praze 4 konal proces se skupinou občanů, kteří pašovali do zahraničí starožitnosti a kulturní památky, devizy měnili za tuzexové bony a ty pak prodávali na černém trhu. Poškodili prý čs. stát o několik set tisíc korun. Švýcarská státní příslušnice Alžběta Rumová, původem z Prahy, byla odsouzena na 3 a půl roku odnětí svobody a k vyhoštění z Československa. Karel Flégl dostal 6 let vězení, Karel Hrnčířík 2 a půl roku, další obžalovaní tresty od 12 do 20 měsíců.

Putovní vlakovou výstavu

reprografických strojů britské společnosti Rank Xerox zahájil v Praze mimořádný a zplnomocněný vyslanec Velké Británie v ČSSR Ronald Stratford Scrivener. Speciálně vybavený vlak předvádí kompletní soubor nejmodernějších kopírovacích a rozmnožovacích strojů této společnosti, dodávaných do států za železnou oponou. Dvouletou pout' po zemích Rady vzájemné hospodářské pomoci zahájila společnost v Polsku, odkud se výstavní vlak přesunul přes Maďarsko — Bulharsko a Jugoslávii do Československa.

Uprchlíci z Chile

Čs. propaganda uvádí stále nová fakta o pronásledování odpůrců režimu v Chile. Vysoký komisář Spojených národů pro uprchlíky v této souvislosti oznámil, že vede v záznamu 2500 jihoamerických komunistů, kteří se v době Allendovy vlády usadili v Chile; z nich jen 1400 zatím našlo zemi, která jim poskytla asyl. Jsou to vesměs země jihoamerické a západoevropské. Z komunistických států zatím přijalo 70 uprchlíků pouze východní Německo, a to až v době, kdy začali utečenci přijíždět do západního Německa. Ostatní východní země mlčí.

Burza zásob

Potíže v tzv. dodavatelských vztazích, kde chybí efektivní koordinace, řeší čs. hospodářství i nouzově. V Parku Kultury a oddechu v Praze se např. opět konala celostátní burza nevyužitých zásob. Několik set podniků nabízelo široký sortiment výrobků a materiálů. Burzu navštívili zástupci více než 3000 podniků z celé republiky. Největší zájem byl o elektrozařízení, hutní a instalační materiál a o ložiska.

Zadarmo do zoo

K bezplatné návštěvě pražské zoologické zahrady o Štědrém dnu se i loni dostavil velký počet návštěvníků — zejména dětí. Počasí přálo a tak den, ztrávený před nádloukou mezi zvířátky patřil k pěkným zážitkům mladých i starých Pražanů.

Hra o Chile

Jako první v českých zemích zařadil činoherní soubor Divadla Oldřicha Stibora v Olomouci do svého repertoáru hru slovenského autora Ivana Bukovčana První den karnevalu. Hra pojednává o životě chilských "revolucionářů".

Ostravská havárie

Celou řadu podniků zpracovatelského průmyslu zasáhla přerušením dodávek havárie v rozvodně všeobecné válcovny Nové hutě Klementa Gottwalda v Ostravě-Kunčicích. Rozvodna počátkem roku vyhořela. Opraváři pracují na obnově provozu v nepřetržitém třisměnném nasazení.

Čech, 37, technik a soukromý pilot žijící ve Švýcarsku, hledá krajana nebo krajanku v USA ochotné nabídnout mu 3měsíční ubytování od května 1974 za účelem zlepšení angličtiny. Na oplátku nabízí 3měsíční pobyt ve Švýcarsku. Do admin. A.L. značka: "Ubytování."

Prvenství, o které není co stát

Když se otevřelo Pražské jaro, vyšla na světlo světa i fakta o události, která v srpnu 1967 vzrušila Prahu. Na hladině Vltavy byla objevena mrtvola muže, cizince z Ameriky, jistého Charlese H. Jordana, který, podle stručné zprávy v tisku, spáchal sebevraždu. Skutečnost byla otřesnější: Charles H. Jordan z New Yorku — přední představitel amerických sionistů a významný člen výboru pro pomoc Židům za železnou oponou, byl v Praze s vědomím a požehnáním československé vlády unesen arabskými teroristy, zavražděn a jeho tělo hozeno — 4 dni po jeho zmaření — do Vltavy. Byla to první, nebo alespoň jedna z prvních akcí arabských teroristů, a komunistické Československo se tak může chlubit, že na jeho území začalo řádění organizace, jejíž akce se dnes rozrostly do skoro nevladatelných proporcií. Tehdy státní tajná bezpečnost, uvědomněná předem — celou akcí únosu pana Jordana (vyšel z hotelu Esplanade, kde bydlel, koupit si do sousední trafiky nějaké cigarety), včetně hození jeho mrtvolky do Vltavy filmovala.

V lednu 1968 tajemník ÚV KSČ Vladimír Koucký na poradě šéfredaktorů o této události stručně pohovořil. Přiznal, že vláda věděla, že nešlo o sebevraždu, ale o vraždu, a že jsou za ni zodpovědní příslušníci "arabského světa". Po ruské invazi upadla záležitost opět do šera,

Za miliardu do Ruska

Československé obráběcí stroje vyvezla loni akciová společnost pro zahraniční obchod Strojimport Praha do více než 70 zemí světa. Celé dvě třetiny ovšem šly do tzv. socialistických států — stroje v hodnotě jedné miliardy do Sovětského svazu. Jinak k největším odběratelům patřily loni Itálie, NSR, Japonsko, Kanada, Turecko, Španělsko, Velká Británie, Indie a Brazílie.

Výbor Matice slovenské

Slovenský ministr kultury Válek jmenoval 35-členný výbor Matice slovenské. Jsou v něm mimo jiné spisovatelé Smrek, Plávka a Mináč, skladatel Suchoň a herec Záborský.

ZA JIMÁTE SE O DĚNÍ V ČESKOSLOVENSKU? ZAJÍMÁ VÁS, CO SE DĚJE VE SVĚTĚ?

Čtete anglické, německé, francouzské nebo jiné cizojazyčné časopisy. Zjistíte, že doba, kdy věnovaly bodré místa Československu, pomalu, ale jistě mizí. Je to škoda. Ta malá země v srdci Evropy nejenže byla, ale stále je bolavým místem světa a jeho svědomí. Podrobné informace o událostech v Československu z hlediska rámce mezinárodního dění, informace leckdy unikátní, které v žádném jiném tisku nenajdete, přináší pravidelně náš týdeník. Není-li vám osud bývalé vlasti lhostejný, stanete se čtenářem Amerických Listů.

mezi věci, o nichž se nemluví.

Nyní přichází na západě v tisku znovu na přetřes. Podrobně o ní totiž ve své pětisetstránkové zprávě pro CIA hovoří bývalý československý pracovník kontrašpio-náže Josef Frolík, který po invazi z ČSSR uprchl a žije teď v USA pod přijatým jménem. V minulém čísle AL jsme přinesli údaje o některých faktech z jeho zprávy. Připomeňme si je dnes znovu a podrobněji...

Londýnské Times přinesly článek, ve kterém se zabývájí československou špionáží proti různým evropským zemím. Bývalý důstojník československé rozvědky, Josef Frolík nedávno identifikoval tři bývalé členy britského parlamentu a dva západoněmecké důstojníky jako placené komunistické špióny. Josef Frolík uprchl po sovětské invazi v srpnu 1968 z Československa a žije dnes ve Spojených státech pod jiným jménem. Vypracoval pětisetstránkovou zprávu o své činnosti v ČSSR i o okolnostech a faktech, která jsou mu známa a předal ji americké CIA. Ta později informovala britské úřady.

Times píše, že podle Frolíka, bývalý prezident USA Lyndon B. Johnson byl sověty tajně informován o jejich úmyslu provést invazi do Československa. Frolík tvrdí, že na vlastní oči viděl zprávu, kterou o tom československé vyslanectví zaslalo do Prahy. Českoslovenští předáci prý o úmyslu Sovětského svazu byli informováni před jednáním v Černé nad Tisou.

Z dalších Frolíkových výpovědí britský list vyjímá: na jaře 1969 pražské vedení státní bezpečnosti zorganizovalo protisovětské bouře, aby pomohlo najít sovětům záminku — jak se zbavit Alexandra Dubčeka. Měle své prsty především v těch demonstracích, které následovaly po hokejovém vítězství nad Sověty a při nichž byla poškozena budova Aeroflotu.

Československá rozvědka vyrobila tzv. nacistické dokumenty, které byly jakoby objeveny v Černém jezeře na Šumavě v roce 1965 v několika vodotěsných bednách. Měly kompromitovat významné politické osobnosti v západním Německu a Rakousku. Podle Frolíka pražští agenti unesli v roce 1954 bývalého

šéfa Gestapa Heinricha Müllera z Venezuely a v Praze na něm vyzvídali jména osob, které pracovaly pro Gestapo. Později dala pak pražská vláda do oběhu pověst, že Müller slouží jako plukovník v albánské tajné službě. To mělo zdiskreditovat albánský režim.

Frolík dále uvedl, že bývalý československý důstojník — jakýsi Karel Zbytek, který uprchl do Anglie a dostal tam politický azyl, byl ve skutečnosti dvojím agentem, který do Prahy předával informace o západních zpravodajských službách.

Ti tři, v článku Timesu nejménovaní poslanci britského parlamentu, které identifikoval bývalý agent Frolík, pracovali prý po celou řadu let pro československou špionáž, které předávali důvěrné informace, týkající se například britské armády. V této souvislosti Frolík uvádí, že po západním Německu a Rakousku byla Anglie nejvíce infiltrována československou špionáží, jež měla své lidi ve vládních, parlamentních, odborářských i vědeckých institucích. Současně připravovala československá rozvědka také plány na zavraždění a únosy představitelů československého exilu ve Velké Británii.

Britský list Times připomíná, že na základě Frolíkových výpovědí byl zatčen a už v roce 1971 odsouzen k dvanáctiletému vězení československý špión ve Velké Británii Nicholas Praeger.

Článek Timesu vyvolal živou odezvu v západní Evropě a místy dokonce senzaci, na příklad v Německé spolkové republice, kde bylo teprve teď vrženo světle na dosud záhadné sebevraždy jednoho generála a jednoho admirála. Bývalý člen západoněmecké zpravodajské služby Gehlen však ostře odmítl Frolíkovo tvrzení, že by byl generál Wendtland špiónem. Sebevraždu prý spáchal v návalu deprese. Gehlen však mlčí o admirálu Lüdkem, který spáchal sebevraždu tentýž den jako Wendtland a který byl předtím vyšetřován vojenskou policií. Podle Frolíka oba tyto západoněmeckí agenti československé rozvědky spáchali sebevraždu — v říjnu 1968 — poté, co na Západ utekl agent československé tajné služby Ladislav Bittman, který věděl o jejich činnosti.

Zde odstříhnete a zašlete na adresu:

AMERICKÉ LISTY,

Postfach 3, 8027 Zürich/Schweiz

Přihlašuji se za odběratele "Amerických Listů" a předplatné zaplatím poštovní složenkou (celoročně, pololetně, čtvrtletně. Nehodící se škrtněte. Roční předplatné S. Fr. 50.00, pololetní S. Fr. 25.00, čtvrtletní S. Fr. 13.00 nebo přepočít v jiné měně. Předplatné je možno uhradit i šekem nebo money order.

Jméno:

Adresa:

Solženicynova sláva . . .

(Dokončení se str. 1)

ší překvapení by byla vyloučena. Až dosud spisovatelé si oblíbovali psát v noci, kdy fantazie je méně kontrolována. Jestliže opustíme pole satiry, díváme se s uctivostí na odvahu Solženicyna a několika jeho druhů. Nevědí, jak velice jsou nebo nejsou sami, mají-li nebo nemají-li významnou podporu v lidu. Rusko je ohromné a nepřehlédnutelné, výrazové prostředky jsou v rukou vlády: kdo by mohl říci, co se děje v hlubinách matičky Rusi? Veřejná izolace Solženicyna a jeho druhů je znovu vyráběna, lidové dopisy proti nim ve vládní televizi předčítány, posměch a hrozby citovány. Je znám proces, jakým v sovětech lidové dopisy vznikávají, ale kdo by se chtěl nechat deprimovat, našel by k tomu všechny důvody. Avšak, ač úplně v rukou režimu, fyzik Sacharov, nejvěrnější druh Solženicynův, když mu bylo na chvíli dovoleno mluvit k novinářům, vysílal nejvelezádnější poselství. Vyzýval západ, aby hospodářským nátlakem vynutil ze sovětů svobodné cestování a vystěhování jejich občanů; varoval západ před důvěřivou dohodou se sověty, citoval Demosthena: "Úzká spojení s despoty nikdy nejsou bezpečná pro svobodné státy."

Tu musíme leccos vysvětlit — jestliže můžeme. Jak to — že sovětská diktatura, místo aby Sacharova a Solženicyna zničila, s nimi jen polemizuje? Podle našeho mínění, jež často vykládáme, je to vybraná, perfektní a nic ze svého dosahu nevynechávající diktátorská vláda. Pojednou však Sacharov dokonce v místnostech klubu sovětských novinářů mluví k zahraničním zpravodajům — a Solženicyn před zraky policie poskytl ve svém bytě interview jednomu francouzskému a jednomu americkému žurnalistovi.

Po celou dobu své existence sověty navykly si dávat formu místo podstaty. Daly Rusku ústavu a nikdy se podle ní nechovaly. Udržují existenci voleb, dokonce honí občany k volbám, ale občan může volit jen vládní kandidáty. Dovolují odborové organizace — pod tou podmínkou, že nebudou do ničeho mluvit a úpravu mezd a pracovních podmínek přenechají vládě. Existují soudcové, ale komunistická strana píše rozsudky. Vyhlásili demokracii, ale zároveň prohlašují za závazné, co kdy Lenin napsal o potřebě svrhnout demokracii. Mají "sociální realismus", a zakazují popisovat realitu. Vykonnávají nátlak na diplomaty a státy — zachovávají si při tom všechna zdvořilá slova. Stávají na odiv Solženicyna a Sacharova, jak na okamžik

svobodně mluví. Zároveň sověty denně praví každému, kdo to chce slyšet, že mluvit svobodně je zavrženíhodné, zastaralé občanské právo, které neodpovídá sovětským zvykům.

Ponechávají každému, aby se v tom vyznal, jak umí. Mají dočasný respekt k mezinárodní podpoře, jíž se Solženicynovi a Sacharovovi dostává. Atmosféra dohody se západem má určité obřady — mezi ně patří shovívavost k dvěma mužům, na něž jsou upřeny zraky světa. Jejich méně proslulí druhové nejsou tak šťastni, jsou ve vězení, na Sibiři nebo v sanatoriu pro nervové choré. Je v tom ovšem i více, celková změna scény. Sověty vskutku zavrhlly zběsilý rysy stalinismu, snad dokonce s prospěchem pro své konečné cíle. Solženicyn se snaží upozornit svět na to, co dávno by mohlo být známo: že k tvrdé diktatuře není třeba Stalina, stačí k tomu Lenina a nauka. Brežněv je hlavním zastáncem dalšího zjemnění formy a vzezření. Zavedl něco zcela nového: vůdce všeho komunismu se obývá, téměř líbí s americkým prezidentem. Podle Brežněva potřeba být leninisty ovšem trvá, ale je třeba pokud možno mlčet o tom, co leninismus znamená. Podle jeho mínění přišla chvíle, kdy komunismu nejvíce prospívá nenápadnost, chodit po špičkách, nedupat.

Výjimečné postavení Solženicynovo a Sacharovovo je osamocený symbol dohody mezi východem a západem, kapka na žhavé plotně, jeden tah ve složité hře. Pokud Solženicyn se týká, dělá vláda toto symbolizování obzvlášť těžkým. Bez nejmenší stopy vděčnosti dále doráží na vládu a žaluje na ni, bez přestání vysílá do světa rozsáhlé, těžké, nevyrušitelné klidné kusy své kritické prosy, jež tam dostává "svými cestami". Je to vyvážená, zdravá prosa, bez hysterie, již někdy ve světě propadají ti, kdo se domnívají o sobě, že mluví v první řadě bojovníků za svobodu. Solženicyn nyní ke svým starým hříhům přidal nový: napsal knihu o sovětských pracovních táborech a také ji propašoval na západ. Je tematem této knihy, že v zabíjení lidí stalinismem se vyrovnal nacismu, dokonce jej snad počtem obětí předčil. Sověty na to reagují svým způsobem. Nepopírají to, ale žádají, aby to nebylo připomínáno. Připomínat to je zákeřný útok na dohodu mezi západem a východem a na mír, je to ve svých důsledcích podpora militarismu, nakladatelé, kteří na západě knihu vydali, a kritikové — kteří o ní píší, jsou také militaristi.

Pro svůj životopis Solženi-

cyn je nebezpečný typ pro komunisty. Má za sebou dokonale komsomolskou výchovu, za jeho mládí už demokratické knihy byly zkonfiskovány a hranice zavřeny. Nemůže být odbyt oblíbeným způsobem jako někdo, kdo podlehl zahraniční agitaci. Jeho názory velmi viditelně vyrostly na domácí půdě, jsou nepochybným plodem ruské skutečnosti, jeho politickou školou byl pobyt v pracovním táboře, kam byl už v mládí uvržen. Tam žádná zahraniční agitace nedoléhala. Solženicyn je pravý, nefašovaný — nerozředený ruský člověk. Bacil oposice do něho nevnikl z ciziny — vyhlhl se v jeho vlastním mozku.

Zdá se, že někdy na Solženicyna a Sacharova přichází sklíčenost. Nejsou si jisti, jak jsou nebo nejsou osamoceni, jak dalece jim západ rozumí, nebo, i když rozumí, jak dalece toho hodlá dbát. Sacharov řekl: "Vlastně přesně nevíme, kde vnější svět stojí." Solženicyn mluví určitěji. Cítujeme z toho, co napsal — když mu byla udělena Nobelova cena:

"Za trýznivých dnů v koloně trestanců měli jsme na jazyku slova, která jsme chtěli vykřičet do světa. Tehdy se zdálo, že slova ta vzbudí ve světě rychlou ozvěnu . . . kdyby jen svět mohl někoho z nás uslyšet. K našemu podivení "celý svět" se vůbec nejevil takový, jak jsme očekávali, nežil tím, čím jsme mysleli, že žije, nešel tam, kam jsme si mysleli, že jde . . . Jak to, že tu zeje propast? . . . Co z dálky jedním připadá jako blahodárna svoboda, to jiní, na druhé straně polekoule, pocítují jako hrubé násilí, které podněcuje k převrácení autobusů. Nad tím, co by se v jedné části světa pocítovalo jako neuvěřitelný blahobyt, v druhé části světa někteří se rozhořčují jako nad vykořisťováním, na něž je třeba odpovědět stávkou . . . Jedny naplní nesmírným hněvem i jednoměsíční vězení, kde vězně krmí bílými houskami a mlékem. Jiní snášejí jako cosi obvyklého i tresty dvacet let vězení, celý, kde je na stěnách led . . . Je to málátné nepochopení cizího vzdáleného hoře. . . Kdo vysvětlí lidstvu, je skutečně těžké a neúmyslné, a co člověk škraše? . . . Bázlivý civilisovaný svět nenašel před náporom náhle se navrátilšího barbarství, jež cení zuby, jiný prostředek než ústupky a úsměvy. To je nemoc vůle prosperujících lidí, kteří se oddali touze po dobrém bydli za každou cenu. Volí pasivitu a ústup, jen aby si trochu prodloužili svůj obvyklý život, jen aby dnes nemusili vkročit do nepříjemnosti — a zítra, uvidíš, vše dopadne dobře."

Volání o pomoc

Milý pane redaktore,

vím, že jste v minulosti již mnohokrát otiskl v Amerických Listech zprávy o smutných osudech našich krajanů, které si zasloužily pozornosti a sympatií veřejnosti. Věřím v dobré srdce i vůli — Vašich čtenářů a chtěla bych proto touto cestou upozornit na smutný úděl jedné mladé Češky.

Miluška je 29 let. Je již více než dva roky odkázána na kolečkovou židli v neradostném prostředí těžce postižených pacientů na Welfare Island v New Yorku.

V roce 1968 se po vpádu Rusů do Československa domluvila se svým mláďencem, že spolu půjdou do emigrace. Dohodli se tedy, že ona zůstane ve Vídni a on tam za ní přijede. Přítel svůj slib nedodržel. Marne na něho čekala a těžce se ve Vídni při skromné znalosti němčiny protloukala. Ve své opuštěnosti snadno přilnula k novému mladému muži, emigrantovi maďarského původu. Po nějakém čase se tyto dva mladí lidé rozhodli, že si oba zažádají o emigraci do Spojených Států. Její žádost byla vyřízena dříve než jeho a Miluška odjízďela do New Yorku v dubnu 1970 v pevné víře, že přítel ji bude v nejbližší době následovat.

Přijela tedy do neznámé země, jejíž řeč neovládala, kde nikoho neznala a navíc těhotná v pátém měsíci. V srpnu porodila zdravého synáčka, ale stále marně čekala na příjezd jeho otce. On sice ještě přiznal otcovství, ale pak se s dopisy odmítl a konečně se po něm docela ztratila stopa.

Miluška se vrátila se svým novorozeným synem do skromného bytu v Bronxu. V opuštěnosti se jí zmocnilo takové zoufalství, že se pokusila o sebevraždu. Naštěstí ji sousedé včas objevili a zařídili převoz do nemocnice. Jejího synáčka se ujaly "Catholic Charities" a časem ho umístily do tak zvaného "Foster Home", kde žije dodnes.

Miluška se v nemocnici zotavila a vrátila se domů s předsevzetím, že si poctivou práci vydělá nejen na sebe, ale časem i na své dítě, které toužila mít u sebe. Dařilo se jí to skoro po celý rok 1971 a začala dokonce být znovu šťastná, když se seznámila s novým mladým mužem. Ale i tentokrát se dočkala trpkého zklamání. Všechny životní naděje se jí v té chvíli zhroutily. V pokusu o sebevraždu vyskočila z okna.

Život si tím nevzala, ale zmrazila se, zůstala ochrnutá od pasu dolů. Od toho listopadu 1971 žije v nemocnici na Welfare Island. Časem se propracovala k předsevzetí, že se musí uzdravit. Lékaři ji dodávali naději, že je možné, že zase bude chodit. Získala si je nejen svojí milou povahou, ale také svou houževnatostí při každodenních cvičeních v terapii.

Dnes, po více než dvou letech, má plnou vládu v jedné a částečnou vládu v druhé noze. Učí se chodit o berlích a — jak se dá u mladého člověka očekávat — jde jí to den ze dne lépe. Většinu času sice ještě tráví v kolečkové židli, ale bezpochyby ji bude opouštět čím dál tím víc a jednoho dne snad nadobro.

Miluška je velmi zručná v ručních pracích a sociální pracovníce podporuje její zájem v šití, které by v budoucnosti mohlo být zdrojem její obživy.

Lékaři jsou zajedno, že Miluščin zdravotní stav se natolik zlepšil, že by mohla být z nemocnice propuštěna. Jelikož však nemá ve Spojených Státech ani příbuzné ani přátele, bylo by nutné najít rodinu, která by si chtěla vzít Milušku k sobě jako "Foster" dceru. Tato rodina by byla finančně kompenzována sociálními úřady. Není pochyby, že by prostředí české rodiny bylo pro Milušku nejpříznivější. Společná mateřština je silné pojítko, nemluvě o zvycích společné kultury. V české rodině by snad konečně našla náhradu za vlastní, od níž je již radu let odtržena.

A to je důvod, pane redaktore, proč se na Vás obracím se svým dopisem. Byla bych Vám velmi vděčná, kdybyste cestou, kterou sam uznáte za vhodnou, pomohl najít rodinu, která by byla ochotna poskytnout naší mladé krajanice domov a teplo rodinného života.

L. M.

Myslíme, že k tomuto dopisu netreba komentář. Snad jen to, že věříme, že najde odezvu. Všechny podrobnosti zájemcům ochotně poskytneme

REDAKCE AL

SLOVAK GYMNASTIC UNION

SOKOL

of the United States of America

THE FIRST SLOVAK SOKOL SOCIETY in the U. S. A.
OFFERS YOU:

- MANY FRATERNAL BENEFITS
- COMPLETE LIFE AND ENDOWMENT INSURANCE
- MORTGAGE PROTECTION INSURANCE
- SUMMER PHYSICAL FITNESS CAMPS
- RECREATIONAL ACTIVITIES IN OUR HALLS

DON'T WAIT — JOIN NOW!

WE ARE HERE WHEN NEEDED

276 Prospect Street, East Orange, N. J. 07017

(Area Code 201) 676-0280

ANDREW VENGLARCHIK, JR.
President

JOHN SOPOCI
Secretary

O VLIVU KOMUNISTŮ V RAKOUSKU

Sjezd strany, která v posledních pěti parlamentních volbách nedokázala získat ani jeden mandát, nemůže pochopitelně počítat s velkou pozorností politické veřejnosti. Takovou stranou je Komunistická strana Rakouska. Pro rakouskou veřejnost jsou politickým námětem dne třeba zemské volby v Salzburku, které se budou konat na sklonku března, anebo úvahy o tom, dá-li se nyníjší spolkový kancléř Kreisky — ročník 1911, přemluvit, aby neodešel do ústraní, až dosáhne za několik let věkovou hranici, kterou jeho příčiněním sociálně-demokratická strana svého času stanovila pro své držitele funkcí. 22. sjezd Komunistické strany Rakouska, který se v minulých dnech konal, k námětům dne pro širší veřejnost nepatřil. Přitom po tiskovém orgánu rakouských komunistů "Volksstimme" — který zřejmě udržuje při životě finanční pomoc z komunistického sousedství, sáhne v kavárnách vzhledem k všeobecnému úbytku denních listů mnohem více lidí, než kolik mají rakouští komunisté členů, stoupenců či hlasů. Skutečnost, že se strana zdiskreditovala nedostatkem ideologické nezávislosti a normalizací po československém vzoru, existence vlastního tiskového orgánu neodčiní. Jak bylo oznámeno na 22. sjezdu, hnutí má nyní jen 20 tisíc členů. Náborem, který byl přiznaně ve dvou třetinách základních organizací úplně neúspěšný, bylo prý získáno dva tisíce stranických nováčků, ale členstva je přesto méně než dříve. Na tom měly nepochybně podíl jak dobrovolné odchody a normalizační čistky, tak i vysoká úmrtnost v členských řadách. Komunistická strana Rakouska je takřka bez mladých kádřů. Podle statistik, předložených 22. sjezdu, je bezmála polovina členů přes 60 let. Pod třicet let není ani sedm procent. Nepůsobí to jako náznak brzkého překonání úpadku strany, která ani v letech sovětské okupace části Rakouska nebyla více než okrajovou silou v politickém životě země. Na 22. sjezdu se sice nehodnotily volební perspektivy strany výlučně pesimisticky, ale k optimismu rakouské komunisty sotva co opravňuje. V celém Rakousku získala komunistická strana v posledních parlamentních volbách

Mezinárodní přehled

62 tisíc hlasů. V loňských obecních volbách ve Vídni — kde má strana nejvíce stoupenců, znamenalo 22 tisíc hlasů pro její kandidátku ztrátu 5ti tisíc hlasů ve srovnání s předcházejícími volbami na téže úrovni. Levicové nálady a tendence mezi vysokoškolským studentstvem se projevují sice i v Rakousku, ale nikoliv k výraznému prospěchu komunistické strany. V nedávných universitních volbách se pro komunistickou kandidátku vyslovila tři procenta hlasujících,

PORUŠENÍ DOHODY

Bonnská vláda znovu zdůraznila právo Německé spolkové republiky na její přítomnost v západním Berlíně, ale zdržela se oficiálně jakéhokoli poukazu na to, že přísná kontrola, které východoněmecké orgány podrobily minulou sobotu všechny cestující i vozidla na přístupových cestách k býv. hlavnímu městu Německa, souvisí s jejím rozhodnutím zřídít v západním Berlíně spolkový úřad pro ochranu životního prostředí. Její mluvčí Rüdiger von Wechmar řekl, že se bonnská vláda bude moci vyjádřit s konečnou platností k východoněmeckým opatřením teprve tehdy, až dostane z východního Berlína další informace. Východoberlínská vláda mezitím odůvodnila kontrolní opatření "pátrací akcí po zločincích". Toto vysvětlení však v Bonnu nikoho neuspokojilo. Také vládnoucí starosta Berlína, Klaus Schütz, označil odpověď východoněmeckých úřadů za neuspokojivou a vyzdvihl — že incident představuje "vážné a těžké porušení transitzní dohody" mezi oběma německými státy.

POSITIVNĚJI S MAD'ARSKEM

Do Bonnu přijel maďarský ministr zahraničního obchodu Jozsef Biró na šestidenní návštěvu; tamní kruhy v ní vidí doklad dobrých styků mezi Německou spolkovou republikou a Maďarskem. Biróovy rozhovory se spolkovým ministrem hospodářství Hansem Friderichsem a jinými členy bonnské vlády, jakož i s představiteli západoněmeckého hospodářství mají tedy sloužit spíše dalšímu upevnění těchto dobrých

styků než diskusí o neurovaných otázkách mezi oběma zeměmi. Obchod mezi nimi se během posledních deseti let zečtyřnásobil a dosáhl loni asi půldruhé miliardy marek. Na rozdíl od obchodu spolkové republiky s jinými východoevropskými zeměmi je její obchod s Maďarskem také lépe vyvážen, takže maďarský schodek je poměrně malý. Příkladná je rovněž hospodářská a průmyslová kooperace mezi Maďarskem a spolkovou republikou. Podle údajů, zveřejněných bonnským ministerstvem hospodářství, uskutečňují obě země nyní stopadesát společných projektů a Maďarsko je v tomto ohledu hlavním partnerem západního Německa na Východě. Za zmínku také stojí, že otázka úvěrů na financování kooperačních projektů, která je nyní předmětem sporu mezi Bonnem na jedné straně a Varšavou a Moskvou na straně druhé, mezi Bonnem a Budapeští neexistuje.

MASOVĚ ZA SVOBODOU

Když v minulých dnech v 7 hodin ráno zakotvil v hamburském přístavu luxusní zámožný parník Stefan Batory, loď polské státní paroplavební společnosti o výtlačku více než 15 tisíc brutto registrovaných tun, bylo na palubě pod velením kapitána Stanislava Petrusewicze ještě 401 pasažérů a 300 mužů posádky. O 38 hodin a 10 minut později, když loď s více než hodinovým zpožděním opouštěla molo hamburského přístavu, musel kapitán vyškrtnout ze seznamu pasažérů 64 osob, které využili této zastávky na půdě Německé spolkové republiky a zůstali na Západě. Mluvčí hamburských úřadů to tom řekl: "V zájmu uprchlíků jsme do posud neuveřejnili jména těch, kteří požádali západoněmecké úřady o udělení politického azylu a dalších — kteří chtějí odejít z NSR do jiných zemí. Jako svého

útěku většinou uvedli hospodářské důvody a všeobecnou nespokojenost s politickými poměry v Polsku." Důvodem útěku ve většině případů byla nespokojenost s poměry v Polsku, motiv — který podle německých předpisů nepostačuje k udělení azylu. Přestože nikdo z přihlášených nebyl v Polsku přímo režimem pronásledován, mohou všichni zůstat v Německé spolkové republice. Dostanou okamžitě pracovní povolení a za dva roky pravděpodobně i povolení trvalého pobytu v západním Německu. Loď Stefan Batory opustilo na dalších zastávkách v Oslu 5 a v Kodani dalších 12 polských občanů.

FRANCOUZSKÝ KISSINGER?

Francouzský ministr zahraničí Michel Jobert podal prezidentu Pompidouovi zprávu o svém týdenním zájezdu do tří arabských zemí. Patrný úspěch jeho návštěvy vedl některé pozorovatele k tomu, aby ho srovnávali s jeho americkým protějškem Henrym Kissingerem. Konkrétní výsledky Jobertových rozhovorů s představiteli Saudské Arábie, Kuvajtu a Sýrie se ukáží arci teprve za několik týdnů. Dodrželi Arabové všechny své sliby, Jobertova cesta se vskutku vyplatí: Francie bude mít zajištěnu naftu na 20 let, její zahraniční obchod dostane novou vzpruhu a její politický vliv ve světě se upevní. V Saudské Arábii a Kuvajtu, dvou zemích, obrácených hlavně k Británii a Spojeným státům, vstoupil Jobert na novou půdu, v Sýrii měl za úkol oživit staré styky. Cíl jeho zájezdu byl v souladu se snahou Francie navázat přes Středozemní moře nové svazky mezi státy, těžícími naftu a státy, které ji dovážejí, mezi zeměmi vyspělými a rozvojovými. Koncepty, které Jobert nabídl svým arabským hostitelům, byly asi příznivě přijaty.

Nejdůležitější slib, který si francouzský ministr zahraničí přivezl ze své cesty, se týká vytvoření francouzsko-saudské komise pro spolupráci, která se má scházet dvakrát do roka. Jedním z prvních úkolů tohoto orgánu bude uspořádat jednání o dovážce 800 milionů tun saudské nafty v příštích dvaceti letech. Zásadní dohoda v této věci byla oznámena před několika týdny. Po Jobertově návštěvě se uvádí jako možné datum konečného podpisu smlouvy konec března. Výměnou za naftu nabídla Francie Saudské Arábii širou účast na průmyslových projektech. Projednána byla i možnost saudských investic do francouzského průmyslu.

PODPORUJTE ČESKOU NÁRODNÍ ŠKOLU

Rumunsko a Chile

V době, kdy sdělovací prostředky v sovětském bloku zesilují útoky na vojenskou juntou v Chile a kritizují Peking za to, že udržuje diplomatické styky se Santiagem, Rumunsko, jediný člen Varšavské smlouvy, který tyto styky nepřerušil, podle všeho nezamýšlí upustit od plánovaných investic do chilského důlního průmyslu. Podle zprávy agentury France-Press ze Santiaga, zažádal rumunský státní podnik Geomin o povolení své finanční účasti na jedné chilské důlní společnosti. Agentura France-Press s poukazem na chilské prameny dále uvedla, že Rumunsko přispěje kapitálem ve výši jeden milion devětsetšest set tisíc dolarů a zařízením v hodnotě devětsetšedesát tisíc dolarů, to je celkem částkou dva miliony osmsetdevadesát tisíc dolarů. V říjnu roku 1970, krátce předtím, než se stal Salvador Allende chilským prezidentem, přinesly dva americké listy z Bukurešti a Vídne zprávy, že Rumunsko a Chile uzavřely dohodu o stavbě dvou podniků na zpracování mědi, jednoho v Rumunsku, druhého v Chile — v obou případech s jednapadesátiprocentní účastí toho státu, na jehož území bude podnik postaven. Chile mělo oběma podnikům dodávat mědnou rudu a Rumunsko odebrat zpracované výrobky. Tento projekt společného podnikání byl výsledkem dohody z předešlého roku o spolupráci v důlním průmyslu, jakož i dohody z února roku 1970 o založení společného podniku pro výzkum nerostných zdrojů. Rumun-

ske nebylo ani tehdy jedinou východoevropskou zemí — která si chtěla kooperačními dohodami zajistit suroviny v rozvojových zemích Latinské Ameriky. Jen několik měsíců předtím vytvořili Maďaři společnou firmu s Peruanci na rozvoj nově objevených nalezišť mědi v Peru. Novým prvkem v rumunsko-chilské dohodě z roku 1970 bylo současné založení smíšené společnosti v Rumunsku. Od té doby uzavřelo Rumunsko takové dohody s Německou spolkovou republikou, Itálií, Peru a se Spojenými státy.

Politický význam nynějších snah o spolupráci je očividný. Moskevský rozhlas soustavně napadá Čínu za to, že nekritizuje vojenskou juntou v Chile a že s ní udržuje diplomatické styky. Rumunsko kritizuje juntou, ale udržuje s ní diplomatické styky — snad s ohledem na investice, které plánuje v Chile. Zda bude rumunsko-chilská dohoda z roku 1970 provedena v původní formě, včetně stavby podniku v Rumunsku, je nejisté. Ceausescu za svého loňského podzimního zájezdu do Latinské Ameriky upustil od záměru navštívit také Chile, kde došlo ke změně vlády.

Mědi má Rada vzájemné hospodářské pomoci málo. Investice členských zemí do mědných dolů v třetím světě jsou však zřejmě spojeny s určitými problémy pro moskevskou organizaci. Polsko se například přimlouvá u jiných členů RVHP za investice do polského mědného průmyslu.

AMERICKÉ LISTY, československo-americký týdeník. — Vydává a tiskne Universum Sokol Publications, Inc., 283 Oak St., Perth Amboy, N. J. 08861. — Nevyžádané rukopisy se nevracejí. — Veškerá tisková práva vyhrazena. — Roční předplatné švýcarských Fr. 50.00 nebo ekvivalent.

AMERICKÉ LISTY, Czechoslovak-American weekly. Published and printed by Universum Sokol Publications, Inc., 283 Oak Street, Perth Amboy, N. J. 08861. — Rights of republication of all materials herein are reserved. — Yearly subscription S. Fr. 50.00 or equivalent;

Útok proti osobnosti

Milan Schulz

V zemi, kde je jediná přípustná, tedy státní ideologie založena na striktním vyznávání teorie třídního boje, musí být všechno "třídní". Státníkův projev stejně jako reklamní hesla. Kádrové hodnocení stejně jako sportovní reportáž. Znamená to tedy, že státně-ideologické hledisko musí dodržovat i výrobce mezinárodně-politického zpravodajství. Ten dokonce obzvláště, protože odkud odjinud, než ze středisek ukrutného boje tříd, to jest z různých stádií kapitalismu a imperialismu, co jich jen na tom světě je, by měly proudit proradné a zákeřné vymešlené informace. Tak se stane (a to jsme, prosím, vybrali jen namátkou příklady z lednové úrody oficiálních československých zpravodajských hlášení), že se v tisku, v rozhlase či v televizi občan dozví takováto sdělení:

"Presidentské volby v Brazílii označil kandidát jediné povolené opoziční strany za frašku."

Nebo: "V Lisabonu byla zveřejněna výzva, požadující všeobecnou politickou amnestii. Odvážní organizátoři pod ní sebrali 60.000 podpisů".

To československý občan čte či slyší a rázem si pomyslí: ještě štěstí, že žiju v zemi, kde je povoleno tolik opozičních stran a kde žádné volby už po léta nejsou fraškou! Jaká lahoda, že mohu kdykoli jakoukoli výzvou žádat od vlády amnestování politických vězňů a sbírat na takovou výzvu volně a nerušeně podpisy svých spoluobčanů! To se pak poslouchají zprávy ze země, kde nic takového možné není a kde chudák občan marně touží po plném uplatnění svých svatých práv!

Ale vážně: je znovu a znovu s podivem, jak si ústředně řízená a striktně vedená propaganda bez rozmyslu bere do úst informace, které se okamžitě zcela zákonitě obracejí proti režimu, který zastupuje. Protože uvedené příklady mají mnoho následovníků, mimořádně pikantních hlavně v československých okolnostech. Tak se třeba bylo možno dočíst, že v Chile bylo zakázáno publikovat zprávy o členech bývalé vlády Salvadora Allenda a o dalších představitelích Lidové jednoty. (Jako by se v Československu noviny jen hemžily informacemi o tom, co dělají a co si myslí třeba jen politici takzvaného Pražského jara!) Nebo se bylo možno doslehnout, že v téže zemi — tedy v Chile — tisíce příslušníků inteligence přišly o zaměstnání proto — že pracovaly pro Allendovu vládu nebo patřily k některé ze stran Lidové jednoty. (Jako kdyby právě bezohledný postup pražského normalizačního režimu nezbavil mož-

nosti kvalifikované obživy právě početné zástupy z řad kulturní, vědecké i technické inteligence!) A podobných zpráv, které se týkají práva na stávkou nebo svobodného průzkumu veřejného mínění či cenzurních opatření, vysoškolských čistek a pronásledování opozičních politiků se v pražských a bratislavských sdělovacích prostředcích objevuje denně habaděj.

Soudný čtenář a posluchač — a těch je v zemi s dávnou kulturní a tedy i novinářskou tradicí naprostá většina — nad tím už jen rezignovaně mávne rukou. Ale v tom je právě ten háček, který je horší, než samotné zklamání nad pokrytectvím režimu. Ona totiž samotná podstata většiny oněch informací cosi skutečně vypovídá o tomto světě. A v oblastech svobodné informace, tedy ve většině zemí západního světa, taky v tomto směru na spotřebitele zpráv působí. Na světě je velká spousta věcí v nepořádku a stojí za to o nich psát a hovořit a musí se upozorňovat na všechny zločiny a veškeré bezprávy, k

němuž dnes a denně dochází. Jen tak se může zdravé svědomí lidstva časem prosadit a něco zmoci. Ale důraz je tu na slově "všechny zločiny" a "veškeré bezprávy", protože právě u těchto pojmů, kde jde o morálku a etiku, nelze tytéž principy vzájemně porušit. A informace — které mj. nepasují, zamlčet. A tedy — lhát.

To — jak už řečeno — soudný čtenář či posluchač snadno rozpozná. Přes všechny sebezpočvalné tirády o vlastni — rozumí se "třídní" — spravedlnosti a superdemokracii. Ale nejhorším důsledkem takového poznání je následný pocit takového něho čtenáře, který je "třídní" zmanipulovanému informování vystaven den ze dne. Ten pocit se dá nazvat: rezignace — otupení — lhostejnost. Rezignace na politické myšlení, otupení z propagandistické mašinérie, lhostejnost k potřebě občanského vědomí. A tento důsledek zfalšovaného zpravodajství je snad to nejhorší, co mu lze přičíst. Protože v tomto smyslu jde o aktivní útok proti lidské osobnosti.

ŽELEZNÁ JUNTA

V Chile nadále vládne vojenská junta železnou rukou, zároveň se však snaží stabilizovat hospodářství, rozvrácené diletantským řízením vlády svrženého marxistického prezidenta Salvadora Allenda. Utlužení censure postihlo všechny publikace, i ty, které podporují vojenský režim. Zastaveno bylo dokonce vydávání pravicového listu "La Segunda", protože otiskl článek, jenž nebyl cenzorům po chuti.

Mezitím jsou všechny instituce v Chile nadále očišťovány od živlů, které junta pokládá za prolevicové. Úřady však dovolují pozvolný odchod ze země těm, kdo se uchýlili na velvyslanectví různých západoevropských a latinsko-amerických zemí v Santiagu se žádostí o politický azyl. Takových osob je tam ještě přes tři tisíce.

Jako nejzazší termín k odchodu zahraničních uprchlíků stanovila vláda v Santiagu 3. únor. Těm, kdo do toho

dne nevycestovali z Chile, hrozí obtíže s policií, protože většinou nemají osobní průkazy. Mohli by být vydáni zemím, z nichž uprchli. Mnoho těchto lidí je bez zaměstnání.

V Santiagu platí ještě stále přísný zákaz vycházení z domu, uvalený před více než čtyřmi měsíci. Chile se však zvolna vrací k normálnímu životu. Dělnické odbory obnovily koncem prosince činnost a smějí opět svolávat schůze. V celku lze říci, že se hospodářská situace v zemi zlepšila; výroba vykazuje vzestupnou tendenci. Na šesti pro Chile cena mědi na světových trzích v posledních měsících prudce stoupla, což se odrazilo příznivě ve vnitřním hospodářském vývoji. Méd' se totiž podílí na celkovém vývozu tohoto státu asi devadesáti procenty. Junta také zrušila všechny restriktce na nákup a prodej amerických dolarů, v důsledku čehož se chilské escudo značně zotavilo.

ENGINEER—DESIGN

Position with career opportunity available for Design Engineer. Area of involvement will be in the Structural Design of Precast, Prestressed, Concrete Building Components, Direct Drafting Functions and provide Technical Expertise to Company, Architects and Customers. Desire minimum of 3 yrs. experience in Structural Design, preferably in concrete design. To receive further information on this position call or send resume:

DAVID E. SCOTT
(513) 223-7111, Ext. 307
PRICE BROS. CO.

367 W. Second Street Dayton, Ohio 45402
An Equal Opportunity Employer

Výmluva . . .

Vrátíme se k námětu, který považujeme za zásadní. K požadavku, aby evropské a mezinárodní uvolnění vůbec zahrnovalo — jako svůj nutný předpoklad úspěchu — volnou výměnu informací — myšlenek a lidí. Přitažlivost a rozumnost tohoto požadavku — jak ho předkládají demokratické státy — je natolik zřejmá, že východoevropské vlády mají značné potíže jak vysvětlit — především vlastnímu obyvatelstvu — proč jsou vlastně proti.

Jejich logika je přitom nezbytně plna kotrmelců. Samy rády využívají možnosti propagovat komunistickou ideologii do nekomunistických států a tvrdí, že jejich ideologie je tak skvělá, že se nemusí obávat žádné konfrontace. Volně proudění odlišných názorů do svých vlastních zemí však přitom všeobecně potlačují a nazývají ideologickou diverzí.

Některí komunističtí ideologové říkají zcela nepokrytě a s jistým cynismem, že si svůj ideový monopol a svoji cenzuru narušovat prostě nenechají a že žádný dialog nepovedou. Jsou však i propagandisté, kteří zejména teď — v období evropské bezpečnostní konference — se snaží nalézt inteligentnější vysvětlení pro svou zásadní nechuť k dialogu. Už jsme teď slyšeli několikrát i z Prahy, že prý československá vláda proti této výměně tak úplně není, že se jí nebojí, že jde vlastně jen o to, aby nebyla zneužita k věcem spíše všeobecně nemravným.

A pak se naznačuje jakoby Západ chtěl pašovat na Východ kultu násilí, pornografii,

drogy a jiné věci a jevy, které v zájmu ochrany zdravého vývoje obyvatelstva v socialistických zemích nelze připustit. Podobný přístup zaujala na příklad už sovětská delegace, když se jednalo ve Spojených národích o přímém mezinárodním televizním vysílání z družic. Požadovala jeho cenzuru a poukazovala přitom na všeobecný zákaz šířit válečnou propagandu, rasismus, násilí a pornografii.

Je to podivná obava. Neexistuje demokratický stát, který by ve svých sdělovacích prostředcích vyzýval k válce nebo hlásal rasismus. To snad spíše odněkud jinud se ještě hlásá podpora takzvaným osvobozenecským válkám a byla to sovětská agentura Novosti, která před časem musela v Paříži zaplatit vysokou pokutu, když tam šířila brožuru, kterou soud jednoznačně uznal za antisemitskou — čili rasistickou. Zbývá tedy ještě čen strach z kultu násilí a nemravnosti, rovněž poněkud podivný u režimů se značně násilnickou minulostí. Nedávno vystoupil v pražské televizi dr. Jaromír Sedlák, člen československé delegace při jednáních o evropské bezpečnosti v Ženevě. Řekl mimo jiné: Ve sdělovacích prostředcích na Západě je problematika kultu násilí, jsou tam různé projevy, které mají negativní vliv na mládež.

Příčina — usoudil Sedlák je na příklad zrovna ve složení televizních programů. A toto sem tedy máme dovážet, aby nám stoupl počet lidí, kteří používají drogy a podobně . . .

Tolik Sedlák a věci neznalý
(Pokrač. na str. 6)

JAKÁ VLÁDA V BRAZÍLIÍ?

V Brazílii mají nového prezidenta. Jmenuje se Ernesto Geisel, je mu 65 let a jeho otec se přistěhoval v mládí z Německa. Volební shromáždění složené ze senátorů a poslanců rozhodlo v Geislových prospěch velkou většinou hlasů; 400 hlasovalo pro, 76 proti a 21 se hlasování zdrželo. Generál Geisel se nastěhuje do presidentského paláce 15. března, kdy vyprší termín jeho předchůdce Médiciho.

V Brazílii, kde dnes vládou vojáci, se volí prezident přímo. Ernesto Geisel platil už delší dobu za téměř jistě zvoleného; navrhl ho a podporoval, kromě jiných významných osobností, také jeho bratr Erlando Geisel, který je brazilským ministrem národní obrany.

Po dlouhých rozpacích se rozhodlo vedení opozice takzvané Demokratické brazilské hnutí, že postaví svého protikandidáta. Toto rozhodnutí

kritisovala jiná opoziční skupina, která si říká Autenticos, jejíž mluvčí prohlásil, že postavení kandidáta Demokratického brazilského hnutí je naprosto bezvýhodné a prospívá pouze stávajícímu vojenskému režimu. Přesto se hnutí rozhodlo pro kandidaturu vlastního člověka, protože si vedení slibovalo, že alespoň tímto způsobem bude moci zasáhnout do vnitropolitického života a seznámit široké vrstvy s vlastní, tedy opoziční politikou.

Od převzetí moci armádou se žádný z kandidátů na úřad prezidenta nepřipravoval důkladněji než Ernesto Geisel. Projel celou zemi křížem krážem a hovořil i s těmi, kteří nu přednášeli stížnosti a kteří kritisovali vojenskou vládu. Geisel je považován za diskrétního politika, dodnes není známo složení nové vlády; a to navzdory tomu, že se výměna tradičně očekává v okamžiku, kdy je zvolen nový prezident.

SPORT

V dchrávaných utkáních 33. kola I. hokejové ligy Tesla Pardubice zvítězila v Litvínově 2:4 a Slovan Bratislava porazil v domácím prostředí Košice v poměru 3:2. Pořadí v cele tabulky se nezměnilo. Vede Jihlava se 49 body před Spartou se 46-ti a ZKL Brnem se 40. body.

Na mistrovstvích Evropy v krasobruslení a tancích na ledě v jugoslávském Zagrebu obsadila v soutěži žen čs. reprezentantka Liana Dráhová pěkně třetí místo jen s rozdílem jednoho bodu za Holanďankou Leeuwovou. Zvítězila Erratová z Východního Německa. V soutěži mužů vybojovali čs. reprezentanti Pazdírek 8. a Pechar 10. místo. Zlatou medaili získal Hoffmann (Vých. Německo). V tancích na ledě sourozenci Skotničtí obsadili 10. místo. Prvenství v této soutěži získala dvojice Pachomová — Gorškov ze SSSR.

Fotbalisté pražského Bohemiansu si počínají velmi úspěšně na svém zájezdu v Jižní Americe. V Bogotá hráli nerozhodně s kolumbijským celkem Santa Fé 1:1 a v dalším zápase ve městě Barran-

quille porazili místní Atlético Junior 3:1. Se střídavými úspěchy bojuje v Kolumbii čs. mistr Spartak Trnava — který porazil v Medellinu celek Independiente 2:0, ale prohrál s mistrem země Atlético Nacional 0:1, a s mužstvem Cali v poměru 2:3. V jiném mezinárodním utkání v Bulharsku porazila Žilina celek Pirik Blagoevgrad 2:1. V přípravných utkáních hráli ostatní prvoligová mužstva s těmito výsledky: Baník Ostrava-Uničov 3:2, Nitra-Zbehy 3:0, Znojmo-Zbrojovka Brno 0:6, Lok. Košice-Bardejov 3:0, Škoda Plzeň-Liberec 0:1, Slovan Bratislava — Trenčín 3:1.

ČSSR-London Lions 6:3 (2:1, 1:2, 3:0). Tímto zápasem zahájili čs. hokejové reprezentanti sérii přípravných utkání na světový šampionát v Helsinkách.

V novém ročníku severoamerické fotbalové ligy NASL bude bojovat 15 mužstev — která byla rozdělena do 4 skupin. Severní skupina: New York Cosmos, Toronto, Boston, Rochester. Východní skupina: Philadelphia, Miami, Baltimore, Washington. Centrální skupina: Dallas — Denver, St. Louis. Západní skupina: Los Angeles, Seattle, San Francisco, Vancouver. Newyorský Cosmos bude v nové sezóně hrát na Downing stadionu (kapacita skoro 25.000 diváků), blízko Triborough Bridge, jenž bude pro fanoušky z New Yorku a okolí snadněji dosažitelný nežli Hofstra stadion na Long Islandu, kde Cosmos hrál po dvě sezóny. —pza—

Nezajímavé . . .

(Dokončení z 1 strany)

— prý — americkou veřejnost hlavně zajímá: Watergate. Avšak průzkum veřejného mínění, dopisy redakcím a mnoho jiného naznačuje opak: americká veřejnost je neustálým omíláním watergateského skandálu unavená, celá věc ji začíná nejen nudit, dokonce zlobit: ti, kdo začali vyšetřování by ho měli dovést co nejdříve k nějakému konci, vinníky odvezdat spravedlnosti a obrátit se k důležitějším jevům amerického veřejného života. Televize a tisk, otevření Nixonovi odpůrci (ostatně nechut' je vzájemná) si Watergate pěstují jako zkomirající růž z pomstychtivých důvodů. Je to — snad — jejich právo. Jenomže jejich povinností by zcela jistě mělo být představovat veřejnosti také Ameriku v její velikosti. Svět je nad novým technickým úspěchem Spojených států u vytržení. Sověti nešetří nadšením a čile se připravují na událost, která i jejich kosmický program pozvedne k novým obzorům: společný meziplanetární let v roce 1975 se smíšenou americko-sovětskou posádkou. Americká veřejnost by v situaci deprimujícího Watergateu snad nejvíc potřebovala pozvednout ducha pravdivým, adekvátním komentováním jedinečných amerických událostí, které v očích světa zastiňují Watergate asi tak, jako vrcholný výkon atleta zastiňuje směšný fakt, že mu na tenisce uvízl kousek bláta . . .

Barevný úřední film loňského sletu

Americké sokolské obce bude promítnut tuto neděli, 17. února v sokolovně 420 E 71. St. Hosté budou vítáni.

BENEŠŮV ARCHÍV

Podle všeho se potvrzují zprávy, podle nichž byl po sovětské invazi v srpnu 1968 odvezen do Moskvy tajný archiv prezidenta Beneše. V Moskvě vyšel totiž nedávno dokument o čs.-sovětských vztazích od listopadu 1917 do srpna 1922, v němž se objevují některé dosud neznámé doklady. Např. Benešův záznam o možnosti znovuvybrojení Wrangelovy protibolshevičské armády v Československu a její znovunasazení do boje proti Rudé armádě a doklady o Kramářově snaze zachránit před vlivem bolševické revoluce střední Evropu. Podle stejných zpráv byl v r. 1968 odvezen do SSSR zčásti i tajný archiv KSČ.

Zájemcům o volleyball

V newyorské sokolovně se hraje volleyball každý čtvrtek od 8:15 do 10:30. Všichni Čechoslováci, i nesokolové, jsou vítáni. Sokolovna je na 71. ulici mezi První a York Avenue.

Výmluva . . .

(Pokrač. ze str. 5)

Člověk by si mohl vážně myslet, že západní televize je přeplněna brutalitou, výzvami k požívání drog či odaliskami. Pravda je, že v západních státech televize není cenzurovaným a chráněným hájemstvím, že se o jejím vlivu a její problematice otevřeně diskutuje, že se hovoří o onom problému brutality, při čemž ke slovu přicházejí i krajně puritánské hlasy. Studoval jsem nedávno statistiky pořízené o projevech násilí v televizi v západním Německu a ve Spojených státech. K mému překvapení se do této statistiky započítává jako projev násilí nejen každý mrtvý nebo zraněný v detektivce či kovbojce, ale také každý záběr z nějaké války, demonstrace či policejního zásahu v normálním, objektivním televizním zpravodajství, které přece musí jen věrně reprodukovat, co se buhužel ješit v tomto světě děje. Na příklad i v Praze v srpnu 1968 anebo u berlínské zdi. U některých útlocitných lidí a organizací to došlo tak daleko, že bouřlivě protestují proti dětským kresleným seriálům, třeba o tom tlustém prasátku, v nichž se zvířátka mezi sebou občas mlátí tlapkami.

Připustíme-li, že za projev brutality je možno považovat i lecos ve sportovních přenosích, je zřejmé že je to otázka celosvětová, o níž mají příslušní odborníci ty nejrozumnější názory a že ve stejné míře platí i pro komunistické televize. I v jejich detektivkách a špiónážních seriálech se stíří, i u nich se zvířátka někdy perou, také tam se ve zprávách ukazují bojové akce a drastické válečné filmy se teší zvláštní oblibě. A také tam fotbalisté nekopou vždy jen do míče. Tvrdit, že televize v západních státech propaguje drogy je obyčejná lež, naopak v řadě skvělých výchovných programů vede s různými nešvary úspěšný boj. Reklama na cigarety je v řadě západních televizí — na příklad v americké, přísně zakázána. Tak zvané nemravné scény se na západní obrazovky nedostanou téměř vůbec — to zase většinou až puritánsky střeží různé církevní organizace a mchu z vlastního srovnání říci, že převaha revuálních baletů v pražských televizních programech je ve srovnání se západními televizemi několikánásobná. Publicistická a umělecká úroveň mnoha západních televizních stanic je za to ve světovém měřítku rovněž známa. Stačí uvést příklad britské televize.

Obavy z pokažení útlocitných mravů lidí poddaných komunistickým vládám jsou víc než zbytečné a vzpomínutá argumentace je jenom lacinou výmluvou. Ideologové se nebojí žádných kovbo-

jek či detektivek, které občas i rádi kupují, snad ani těch jakýchkoli pornografií — které si pokoutně shánějí. Bojí se politických, filosofických, vědeckých náboženských a skutečně závažných kulturních děl a pořadů, bojí se objektivní historické a politické informace. Ze Západu by vlastně rádi přijímali jen to, co je pro ně ideově nezávadné a v tomto případě třeba i bezduché.

Nikoli, touto demagogií se otázka svobodné výměny myšlenek, názorů a lidí obejít nedá. Demokratické země právě nemají zájem šířit na Východ jen kovbojky či milostné veršičky, ale vést dialog o skutečných a závažných problémech života na společné planetě.

Jaromír Sedlák v pražské televizi spíše přiznal barvu — když řekl, že my — to jest pražský režim — jsme proti tomu, aby k nám proudila spousta informací a ideí. Jejich prý příliš mnoho a člověka by mohla jejich záplava prý zabít. Také názor. Ale nevím, zda je dobře, když člověk s názory cenzora zastupuje Československo na konferenci o evropské spolupráci.

K. J.

Jednou větou

Nového norského velvyslance Torfinna Oftedala přijal ministr zahraničních věcí Bohuslav Chňoupek. • Metrová pokrývka sněhu leží v Krkonoších, na hřebenech je však mlha a vítr a celkově hrozí nebezpečí lavin. • Výstavbu lyžařského sjezdu, jehož povrch bude z umělé hmoty chystají v Pelhřimově. • Interiérem v krušnohorském slohu vybavuje se v těchto dnech pobočka cestovní informační služby na Božím Daru. • Přes tři čtvrtiny produkce rumburského závodu Bytex (nábytková a potahové tkaniny) jde na export, nejvíc do SSSR. • Dvousettisící Petrof bude letos vyroben v závodě Piana v Hradci Králové. • Spartakiáda v roce 1975, na kterou se už začínají cvičenci připravovat, se bude konat pod heslem "Sláva tříletému osvobození Československa Rudou armádou . . ." • Polskými stroji je vybaveno osmdesát procent čs. mykárny v textilních závodech. • Mezi významné výrobce léků patří Imuna v Šarířských Michalanech. Vyrábí, mimo jiné, očkovací látky proti chřipce a tetanu, sušenou krevní plazmu i živinou půdu, která slouží pro výzkum v laboratořích. • Dvanáctibarevný tiskací stroj k potiskování koberců vyvíjejí v tanvaldském Kotexu. • Do padesátí zemí světa, převážně na západ, odesílají své výrobky šumavští rámaři obrazů z podniku Lyra. •

Český hvězdář v arizonské poušti

V povánočním týdnu mělo město Tucson, kolem něhož je devět hvězdářů a též největší sluneční dalekohled na světě, vzácnou návštěvu. Byl to slavný astronom dr. Luboš Kohoutek. A hvězdárna na hoře Kitt Peak, jež byla cílem jeho zájezdu do Tucsonu, dovolila Josefu Martinovi, redaktoru Amerických Listů, aby se slavným krajanem aspoň na chvíli mohl pobýt.

Doprovázen p. Františkem Novákem, předsedou Československo amerického společenského klubu setkal se s dr. Lubošem Kohoutkem v motelu Hilton Inn v sobotu před novým rokem. Poznali ho ihned. Je to sympatický mladý muž teprve 38. let, skromný a prostě vystupující. Byl doprovázen druhým krajaňským hvězdářem, dr. Zdenkem Sekaninou, jenž mu byl ve hvězdárně v Cambridge Mass. přidělen jako tlumočník. A byl mile překvapen shledáním se s krajanem v arizonské poušti kde je mohl nejméně očekávat. Blahopřáli mu k jeho objevu komety, jímž proslavil české jméno po celém světě a řekli mu, jak nejen všichni náš lid ve staré vlasti, ale i američtí krajané jsou naň hrdí.

Slavný hvězdář byl očividně v dobré náladě. Snad už proto, že po několikadenním pobytu na americkém severovýchodě, zavaleném ledem a sněhem a přikrytém stále těžkými mražky, ocitl se pojednou v městě, kde bylo uprostřed zimy jako na jaře, slunečno a s ovzduším čistým a jasným, přímo ideálním pro nepetržitě pozorování hvězd. Nedivil se proto, že tam je tolik hvězdářů, ale upřímně se zasmál, když zvěděl, kterak Indiáni Papagové až už jsou víc než 200 let křesťany — dlouho se vzpírali umístění hvězdárny na posvátné pro ně hoře Kitt Peak, kde dle legendy sídlil jeden jejich pohanský bůh . . .

A byl snad v tak dobré náladě i proto, že před příjezdem do Tucsonu měl z letiště v Houstonu v Texasu rozhovor s americkými astronauty na Skylabu, kteří už několik týdnů fotografovali jeho kometu. A mluvil s nimi právě v den, kdy se ta kometa přiblížila nejbližší slunci. Netajil se však, že velmi zazlival americkému tisku, rozhlasu a televizi, že o ní referovaly fantasticky přehnaně a připravovali diváky na pravé divy v nebesích nikterak nedbajíce, že přiblížení se komety k slunci na pouhých 18 milionů mil může mít působením slunečního záru a radioaktivity za následek její rozklad ba i rozpad. Kterážto jeho obava splnila se napolo; kometa se nerozpadla, ale pozbyla svítivosti svého chvostu takže se na zpáteční své cestě od slunce jevila jen jako obyčejná hvězda.

Dr. Kohoutek se zdržel v Americe pouhé čtyři dny. Nejdříve navštívil astrofyzický institut na hvězdárně v Cambridge, Washington a Houston. Tucson byl poslední jeho zastávkou v USA, odtud letěl pak druhého dne do Chile, aby kometu pozoroval z jižní polokoule.

Než se s krajanem rozešel, byl jimi pozván, aby se z německého Hamburgu přestěhoval do amerického Tucsonu, ale on se jen záhadně pousmál. Neměl snad už takové pozvání v kapse a to z kruhů povolanejších . . . ?

—az—

S ČÍM SOUHLASÍME . . .

(Dokončení se str. 1)

dích a tato převaha se může rozrůst do hrozivých rozměrů, 1) jestliže NATO v současných jednáních nebude pevně trvat na skutečné "vzájemném a vyváženém snížení vojenských sil", nebo jestliže 2) naši krátkozrací neo-isolationisté prosadí jednostranné snížení americké síly v Evropě.

Daily News, New York

PRESIDENT NIXON

I.

"Kniže musí být lev", napsal Machiavelli, "ale musí také umět být liškou". President Nixon ukázal, že umí být lvem, a zajisté též ví, jak být liškou. Ale uvážíte-li strašnou situaci, v níž je tento zvláštní muž, a přemýšlíte-li, jak se do ní dostal, musíte dojít k závěru, že je v něm něco z osla. Jednal jako lev a zároveň jako liška, ale je ve strašných potížích — v nejhorších potížích, v jakých byl moderní prezident — a hlavní příčina je, že udělal nebo dovolil, aby jiní za něho udělali několik největších oslovin v americké politické historii.

Presidentovo rozhodnutí nadržet masivní vojenské letectvé dodávky do Israele bylo nepochybně lvi gesto, vzememe-li v úvahu, jaké v tom bylo riziko. To se týká i jeho rozhodnutí postavit se tváří v tvář hrozbě, že Rusko jednostranně pošle vojenské jednotky na Střední Východ.

Ale většina Američanů pojala podezření, že si hraje na lišku, i když jedná jako lev. Podezírali ho na příklad, že americko-sovětská konfrontace bylo jen presidentovo lišáctví, které mělo odvrátit pozornost od jeho domácích potíží. Toto podezření nemělo naprosto žádný podklad, ale přesto bylo rozšířeno. Velice jednoduše lze posoudit, zda něco je či není oslovina. Stačí se zeptat: Kolik z toho může vzejít dobrého nebo kolik špatného? Jestliže možné zlé následky značně převáží možné dobro, máme co dělat s oslovinou. Podle této zkoušky bylo watergateské vlnopání prvotní oslovina. I člověk nadaný nejskromnější inteligencí mohl pochopit, že instalování naslouchacího zařízení do úřadovny Demokratické strany nemůže přinést Nixonově vládě vůbec nic dobrého, může ji pouze nesmírně uškodit.

Posudme podle této zkoušky oslovinu i jiné činy, které president přivedly na pokraj zkázy. Jsou tu třeba presidentovy proslulé magnetofonové pásky. President Kennedy si leccos potichu natáčel na magnetofonový pás, a president Johnson si toho potichu natočil mnoho. Ale v obou případech presidenti sami rozhodli, co se má zaznamenávat, kdy a proč. Johnson měl pod deskou pracovního stolu knoflík, kterým natáčecí přístroj zapínal a vypínal. President Nixon neměl žádný knoflík. Jeho magnetofonové pásy reagovaly na hlas — začaly se točit, jakmile někdo začal mluvit v

některé z jeho hlavních kanceláří.

Je třeba být úzkostlivě spravedlivý k Richardu Nixonovi. Nyní, když je tak těžce raněn, je velice snadné připojit se ke smečce, štekající za jeho zády. Neboť tento muž umí být lev a své zemi v této roli dobře sloužil. Pokud jde o jeho lišáctví, jistá obojnost je v presidentském úřadě potřebná. Ale Richard Nixon umí také být osel — a to v míře, která udivuje.

Smart Alsop v "Newsweek"

II.

Je několik Nixonů. První je Nixon, který nám nejrychleji přichází na mysl. Klíse o něm jest: Nikdy se nevzdá. Kdyby se vzdal, vypadl by z role. Je to odhodlaný, tvrdší muž, který většinu dospělého života usiloval o to, aby se stal prezidentem Spojených států. Je rád prezidentem. Má rád moc presidentského úřadu, romantiku presidentství. Takového muže nelze vypudit z Bílého domu.

Druhý Nixon je politický realista. Je to muž, který umí chladně pohlízet na politickou situaci a vyvozovat nutné závěry, kdykoli je toho zapotřebí. Tento Nixon je schopen posoudit, zda proti němu bude vznesena obžaloba a vyřčeno odsouzení a buďto a) jednat tak, aby toto řízení odvrátil tvrdým politickým manévrováním nebo b) přijmout nevyhnutelné a resignovat. V této chvíli ještě nedošel k závěru, že jeho sesazení je politická realita.

Pak je třetí Nixon, uzavřený, náladový, do sebe zahleděný muž, oddávající se žalu, který si často sám způsobil. Je to Nixon, který pracuje ještě tvrději, než je třeba, aby dostal dobré vysvědčení, který je vzhůru celou noc, než učiní rozhodnutí, a který je rád, může-li o sobě říci: "Byl jsem vzhůru celou noc a dělal jsem si starosti o svou zemi." Tento Nixon cítí, že je povolán, aby trpěl, že utrpení je do-

bré a že mu nepříznivé okolnosti dodávají sílu.

A potom je čtvrtý Nixon, člověk. Nixon číslo čtyři by mohl převládnout nad Nixonem číslem jedna ze zcela lidských důvodů. Shylock mluvil za židovský lid. Právě tak by mohl mluvit za Nixona, když řekl: "Což nemá žid oči? Nemá žid ruce, orgány, smysly, city — vášně? Neji stejné jídlo, není zraňován stejnými zbraněmi — nehřeje a nemrazí ho stejné léto a stejná zima jako křesťana? Copak nekrváčíme — když nás bodnete? Když nás lechtáte, co pak se nesměje-me? Neumřeme, když nás otrávíte? A křivdíte-li nám, nemáme se mstít?" Jestliže Nixon číslo čtyři a Nixon číslo tři by postřehli společnou příležitost a sloučili své nazírání, Nixon by resignoval — nejen se cíti, nýbrž s radostí.

William Buckley
v "New York Post"

III.

Vrcholem pro mne byla poslední neděle, kdy páně Nixonovi protivníci mu ani nedovolili, aby se v klidu modlil. Kde to všechno skončí? Vaše noviny psaly, že křik, hvízdot a bučení bylo jasně slyšet uvnitř Presbyteriánského kostela v San Clemente, kam pan a paní Nixonovi přišli účastnit se bohoslužby. Bez ohledu na to, co udělal nebo neudělal, kdy ve jménu docela obyčejné slušnosti tato země přestane mučit tohoto muže?

Orin R. Dudley v dopise
redakci New York Times

OTÁZKA V ČECHÁCH

"Jak je to s naším stanoviskem ke kulturní spolupráci a výměně informací s kapitalistickými zeměmi? Bojíme se pravdivých informací. Tak to je."

Dopis z Pardubic redakci
Tvorbý.

Více automobilů

slové státy uvažují z nejrůznějších důvodů komplexně o problémech osobní i nákladní dopravy — platí ještě v Československu jednoznačně vzestupný trend v automobilismu. Jak řekl generální ředitel Čs. automobilových závodů Karel Novotný, bude vyrobeno v páté pětiletce 800.000 osobních vozů — 170.000 účelových a nákladních automobilů, 550.000 motocyklů a 2 milióny jízdních kol. Do roku 1985 mají být na území ČSSR v provozu 2 milióny aut. Počítá se se životností vozu asi 8 let, se stoupajícím počtem najetých kilometrů (především dojížděním do zaměstnání) a s trvalým nedostatkem garáží, takže auta budou stále v t. šinou stát pod širým nebem. Roční reprodukce vozů má být asi 300.000 kusů. V roce 1974 bude na domácím trhu nabídnuto 70.000 osobních vozů domácí a 85.000 zahra-

niční výroby. Pokud jde o výrobu, specializuje se ČSSR na motory v typové řadě 1100-1500 kubických centimetrů, z čehož bude 200.000 vyrobeno v Mladé Boleslavi a 100.000 na Slovensku. Původně tu mělo dojít k rozsáhlé spolupráci s východním Německem, které však nakonec svou koncepci změnilo, takže se o způsobu kooperace nadále vyjednává. Spolupráce se zeměmi mekevského bloku pokračuje s Polskem při výrobě a karosáži autobusů, s Bulharskem při výrobě nákladních automobilů a částečně s Maďarskem hlavně při dodávkách autopříslušenství. Se Sovětským svazem spolupracuje čs. průmysl na konstrukci automatických převodovek pro městské autobusy. Pro ruské "Fiaty" Žiguli dodává ČSSR světlomety. O podobné spolupráci se teď jedná v případě budované kamské

Krajanský oznamovatel

V INDEXU

právě vyšla nová kniha Arnošta LUSTIGA: "ULICE ZTRACENÝCH"

Knihu, stejně jako všechny ostatní publikace Indexu, je možno objednat na adrese

INDEX, 5 Koln 41, Postfach 410511, West-Germany

Máte zájem o nové knihy vydané v ČSSR?

(též Klub čtenářů, Máj a další edice)

Pište si o nabídkové listy na adresu:

INTERCLUB, 6 Frankfurt/M. 61, Birsteiner Str. 27. West-Germany.

Víte, že

REZNICTVÍ A UZENÁRSTVÍ JOSEF ČURDA,
MARGARTENSTR. 11

. . . je jen 206 m od nádraží Selnau . . . vyrábí na 20 druhů českých a slovenských specialit . . . rozesílá maso a uzeniny po celém Švýcarsku (maso za velkou' zhojní ceny) . . . při objednávce nad S. Fr. 50.— neúčtuje poštovné.

Nevíte?

Tak přijďte nebo volejte 01/23 52 65

PSACÍ A POČITACÍ STROJE

pro krajany se slevou — jakož i veškeré opravy zařídí ANTONÍN ZETEK, Illnauerstr. 24, 8307 Effretikon,

tel. 052-32 53 00

SERVIS

vašeho vozu zajistí rychle a spolehlivě W. Pisoft., společník fy: AUTO WEISS, Altstetterstrasse 228, 8048 Zürich,

tel. 01-62 14 55.

poradce pro čsl. právo

4000 Basel, St. Alban-Talstrasse 19

Tel. 061/42 86 95

Porady písemně nebo ústní po telef. dohodě.

SOKOL ZURICH

pořádá v pořadí již 3. reprezentační ples dne 9. února 1974. Je zajištěn větší sál ve "Spiergarten" v Altstetten. Blíže informace sdělí sestry Dagmar Koblasová na tel. 01/88 78 79 a Marie Mařasová na tel. 01/91 35 29.

Zajímavosti ze světa

Jugoslávsko-syrské rozhovory začaly v Damašku. • Už dvadvacátou devalvací uruguajského pesu za poslední dva roky oznámila tamní vláda. • Venezuelská vláda převedla pod státní kontrolu dvě největší naftová ložiska ve státě Monagas. • Americká kosmická sonda Mariner 10 se přiblížila na vzdálenost 5770 km k Venuši, to jest dosud ze všech sond nejbliže. Začala vysílat na Zemi první snímky. • Británie postoupí Spojeným státům všechna vojenská zařízení na své základně na ostrově Diego Garcia v Indickém oceáně. • Okolo dvou set podniků vrátila chilská junta bývalým majitelům. Chilské hospodářství se zvolna vzpamatovává. • Aeroflot, sovětská letecká společnost, zahájila přímé spojení bez mezipřistání mezi Moskvou a Pekingem. • Největší sucha za posledních 40 let postihla Kanárské ostrovy, patřící Španělsku. Je tam ohrožena úroda i turismus. • Také italský zahraniční ministr Aldo Moro koná cestu po "olejových" arabských zemích. Důvod: více nafty pro Itálii. • V Miláně odhalili gang Uruguajců, kteří do Itálie přiváželi dívky ze své země pod slibem zajištěného zaměstnání, čímž mysleli, jak dívky pozdě zjistily — prostituci. • Pracovníci budapeštského uměleckého muzea zjistili, že soška, která je tam od roku 1914, je dílem Leonarda da Vinciho. Bronzová miniatura je 25 cm vysoká a představuje francouzského krále Františka I. na koni. • Podle generálního ředitele Východo-západní Mezinárodní agentie pro atomovou energii Sigvarda Eklunda, do roku 1990 by mohla atomová energie uspokojit veškerou světovou energetickou potřebu a spotřebu, mimo automobilistickou. •

velkotovárny na nákladní vozy. V budoucnosti se má podstatně zvýšit export nákladních vozů Tatra do všech států Rady vzájemné hospodářské pomoci. V rámci integrace je Československu výroba vozů této tonáže vyhrazena a pro její splnění

se v Kopřivnici budují nové výrobní objekty. Pokud jde o výzkum v rámci boje proti znečišťování ovzduší, pokračovalo se do jisté míry v přípravných pracích pro snížení škodlivin ve výfukových plynech jak benzinových — tak naftových motorů.

O ANGAŽOVANOSTI

Nedávno se konalo v Praze mezinárodní symposium na téma "Působení filmu a televize na společenském vědomí". Pod slovem mezinárodní rozuměj: Sovětského svazu a šesti východoevropských států. Jejich oficiální zástupci tu konstatovali, že je třeba ještě účinněji usilovat o využití filmu a televize "k promyšlenému vlivu na utváření socialistického člověka". Kdyby nešlo o starou a proto silně otrápanou frázi, bylo by možno se domnívat, že se na oně poradě opravdu hovořilo o tom, jak — po pozdním poznání skutečného významu především televize — účinně naložit s veřejnými prostředky masového vlivu. Protože však šlo pouze o to, jak v celé struktuře zmíněných institucí upevnit rozhodující roli striktní ideologické doktriny, nedá se očekávat, že se tu došlo k smysluplným závěrům o skutečném významu hromadné sdělování informací a o způsobu, jak s nimi zacházet. Přitom se československá televize po poměrně pozdním a technicky skromném začátku v roce 1953 začala — hlavně v polovině 60. let — vyvíjet v ústav nadějných perspektiv. Pověstná vynalézavost se šťastně setkala s vnitřní logikou nového sdělovacího prostředku, který více než ty starší lákal k hlubším průnikům do skutečnosti. Nebyl to vývoj jednoduchý. Stranicko-byrokratické řízení vztahovalo samozřejmě i na televizi všechny své strohé pokyny a nedovolilo nikdy příliš experimentovat. Ale nebylo zároveň schopno — v negativním slova smyslu — čelit samozřejmě vystupujícímu přívalu nových tvůrčích činů — které se právem odvolávaly na nutnost vyzkoušet dosud neznámou specifiku projevu. Tak se stalo, že se dostaly na dobrou úroveň především televizní dramatické (i hudebně-dramatické) pořady, kam ideologická kontrola přece jen tak tvrdě nezasáhla. Právě tyto pořady také vytvořily československé televizi první lepší pověst v zahraničí a vedly k několika pěkným úspěchům i v mezinárodních soutěžích. Po dobrém vývoji v televizní dramatičce (a tady se stejně zasloužila studia v Praze i v Bratislavě) se začalo blýskat na časy i v publicistice. Začali dorůstat do kumentaristé a novináři — kteří v televizi začínali jako mladíci a kteří teď měli neodbytné nutkání dostat na obrazovku vše, k čemu ve svém osobně-politickém, občanském vývoji v letech dozrávání došli. Shodou dějinných okolností (a to už před rokem 1968, i když hlavně v jeho průběhu) se jim takové příležitosti po nějaký čas dostalo. Tehdy se československá televize stala v publicistických pořadech fórem pro ventilování řady palčivých

problémů. Tehdy se také do jisté míry naplnila progresivní představa o moderním hromadném sdělovacím prostředku jako nástroji spojení mezi různými zájmovými společenskými skupinami — jejichž problémy se na obrazovce vzájemně konfrontují, z kterýchto konfrontace může vzejít leckterý podnět k případnému řešení. Vznikla oprávněná naděje, že by se právě tímto pokrokovým způsobem mohl v očích mnohokrát oklamán a zklamaný veřejností rehabilitovat skutečný obsah pojmů "společenská angažovanost" a "společenský význam". Existuje v této — dnes už žel historické — kapitole z vývoje československé televize nepochopnosti publicistů reago-

vat živě a s rozmyslem na věci, které hýbaly veřejným kolik konkrétních dokladů o míněním, i probudit zájem o témata neprávem opomíjená

Je smutnou skutečností, že dnes platí v úředním (a tedy jediném publikovatelném) hodnocení právě tato kapitola za odstrašující a hodnou pouze odsouzení. Tento fakt svědčí o strachu vládnoucího režimu před pravdivou informovaností lidí, o hrůze z každého otevřenějšího, komplexnějšího slova o skutečné realitě. Proto jsou v posledních letech — právě ze strany pokrytecké propagandy, která jinak hlomozí frázemi o potřebě občanské angažovanosti — vítáni hrdinové všelijakých dobrodružných, historických a kriminálních seriálů, tu lepší, tu horší úrovně. Vznešení Forsyti, následování buditelským F. L.

Věkem, kapitánem Klosem a tajemným Hopkirkem slouží obecnému sice jako vítaná úleva od bezobsažného dunění propagandistických tirád, ale nemohou samozřejmě — zcela objektivně viděno — nahradit skutečné možnosti televizního působení ve smyslu aktivního občanského zaujetí.

A pokud jde o film, není situace o nic lepší. Ona doba, kdy se návštěvnost československých filmů začala zvyšovat, poněvadž v nich jednak o něco skutečně šlo, jednak je vytvářeli nadaní tvůrci, ta dnes platí podobně za hanebnou a zavrženíhodnou. I kritik Rudého práva lamentuje nad tím — že se filmové dramaturgii stále a stále nedaří vyprodukovat náměty "ze žhavé současnosti" a že se plátna jen hemží omšelými detektivkami a lyrickými příběhy z dětské-

ho prostředí. Také u kina platí to, co u televizní obrazovky: jestliže se lidem místo pravivé, zaujaté, často ovšem ostře kritické a analytické tvorby prezentují jako příkladná díla bezduchá, šablonovitá a svým záměrem už dlouho prostoduše otrápaná, pak není divu, že se utíkají k žánrům méně závažným, kde se jim často dostane aspoň profesionálních výkonů.

Projednávat za těchto okolností otázky "působení filmu a televize na společenské vědomí" může znamenat pouze a příznačně jedině: odfajfkovat tím jak pro vlastní, tak pro mezinárodní nadřazené orgány akci, potřebnou k udržbě a existenci placených aparátů příslušných svazů a institucí. S tvorbou samotnou nemají takové porady — jak praxe ukazuje — pranic společného. Sch

Večery pod lampou s českou knihou

Čtenářský hlad po dobré české knize trvá. Doma i v cizině. Kdežto doma současná literatura stagnuje, a starší kvalitní věci se vydávat nesmějí, my v emigraci máme v tom ohledu větší štěstí. Také Universum Sokol Publications patří k vydavatelstvím, které jsou sto zájmu čtenářů o dobrou českou knihu vyhovět. Zde je seznam a stručný popis knih, vydaných doposud naším nakladatelstvím:

DEMOKRATICKÝ MANIFEST —

Ferdinand Peroutka. Vyznání víry v demokracii, svobodu a právo na národní sebeurčení. Mužný boj s ideologií komunismu, jehož slabiny jsou zde odhalovány nejpopulárnějším mistrem pera. Kniha skutečně hodná tradice českého humanismu.

POČITADLO —

Petr Den. Sbírka esejí, zkoumajících vztahy mezi náboženstvím, politikou a matematikou, jež se zároveň snaží dát novou náplň pojmu "demokracie", aby revoluce davů a nových národů, měnící podobu našeho století, nebyla revolucí nihilismu, prostě moci a smrti, nýbrž revolucí míru a života.

VE VLÁDĚ DRUHÉ REPUBLIKY —

dr. L. K. Feierabend. Paměti muže, který spoluřídil osudy národa a státu v tragické pomnichovské době. (Rozebráno).

VE VLÁDĚ PROTEKTORÁTU —

dr. L. K. Feierabend. Pokračování paměti člena české protektorátní vlády z doby po 15. březnu 1939, obsahující množství zajímavých a významných detailů o tehdejších událostech.

Z VLÁDY DOMA — DO VLÁDY V EXILU —

dr. L. K. Feierabend. Autor zde líčí svůj dobrodružný útek z Protektorátu přes Maďarsko, Jugoslávii a Francii do Londýna a popisuje zajímavým způsobem poměry v tehdejší exilové vládě presidenta Beneše.

ANTONÍN ŠVEHLA —

textová a fotografická monografie, vydaná ke stoletému výročí narození tohoto politika, který spolužákladal, budoval a řídil mladý československý stát. Neopracovatelná publikace zejména pro mladé emigranty, kteří o Antonínu Švehlovi doma bud' neslyšeli vůbec, anebo jenom nepravdy.

KAŽDÁ Z TĚCHTO KNIH PŘEDSTAVUJE TVORBU NAŠICH PŘEDNÍCH SPISOVATELŮ A BÁSNÍKŮ, ŽIJÍCÍCH MIMO SVOU VLAST. ZAKOUPENÍ NĚKTERÉ Z NICH OBOHATÍ JISTĚ VAŠI KNIHOVNU

OBJEDNÁVÁM:

Demokratický manifest —	
Ferdinand Peroutka	\$4.00
Počítadlo — Petr Den	2.50
Ve vládě protektorátu —	
dr. L. K. Feierabend	3.00
Z vlády doma — do vlády v exilu —	
dr. L. K. Feierabend	3.00
Ledy se hnuly — V. N. Duben	3.00
Antonín Švehla	3.00

Úhlem na oblohu — Miroslav Rašín	2.50
Beznaděje a naděje — Karel Valehrach	2.50
Od A do Z — Jára Kohout	1.50
Verše ze zásuvky a verše zapomenuté —	
Josef Martínek	2.00
Holoubek, který se na všechno ptal —	
Josef Martínek	1.00
Songs of the Desert — Josef Martínek	3.00
This and that — E. J. Popera	2.00
Pálnoční pacient — Egon Hostovský	3.00